

ОБСЪЖДАНЕ НА ДОКЛАДА НА ЕК „МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ДИСБАЛАНСИ“

Презентация от доц. д-р Даниела Бобева

Според оценката на ЕК, България, заедно с още пет държави-членки, продължава да изпитва прекомерни дисбаланси. За трета поредна година България попада в категорията на държавите, изпитващи прекомерни макроикономически дисбаланси. Предвид изпълнените ангажименти, заложиени в Национална програма за реформи (НПР), както и подобрението в някои от индикаторите от таблото по ПМД, **оценката на ЕК е субективна и не отразява реално постигнатия напредък от страната.**

Факторите, които са изведени в доклада като пораздащи макроикономически дисбаланси, са:

- Проблеми и слаби места във финансовия сектор;
- Високо равнище на необслужваните кредити и корпоративна задлъжнялост. **Докладът съдържа твърдения, които не са подкрепени със съответните аргументи и представляват субективна преценка на ЕК и не отговарят на реалната икономическа ситуация в страната.** Твърденията за рискове във финансовия сектор, които пораздават дисбаланси, не се доказаха от направените стриктни прегледи с участието на европейски надзорни институции на качеството на активите и стрес-тестове в банковия и небанковия финансов сектор, както и общия европейски стрес-тест. Мащабът и финансовият ресурс за извършените прегледи и оценки във финансовия сектор в България за изминалата година и половина не се наблюдават за нито една друга държава-членка, а в момента тече и оценка на финансовия сектор и по линия на МВФ и Световната банка (FSAP). Банковата система на страната е добре капитализирана и с висока ликвидност. В доклада са посочени твърдения относно кредитиране на близки и свързани лица в банковия сектор и наличие на активи с неясна балансова оценка, за които не са посочени никакви данни и аргументи, а резултатите от ПКА и СТ не потвърдиха наличие на такива. По отношение на изразените съмнения на ЕК за степента на независимост и прозрачност при провеждането на прегледите на качеството на активите и стрес тестовете на банките, считаме, че оценката е субективна и не отразява реално проведеното сътрудничество на всеки етап от процеса между БНБ, ЕЦБ и ЕК.
- Макроикономическите данни за България, в т.ч. отбелязаният висок икономически растеж от 3.6% през 2015 г. и 3.4% средно за първите три

тримесечия на 2016 г., подобрената икономическа среда и очаквания за бизнес климата, динамиката на спестяванията на фирмите и домакинствата, не доказват по никакъв начин изведените от ЕК фактори за прекомерни дисбаланси и липсват макроикономически проявления за това. Оценката би трябвало да се базира на предприетите от държавите мерки и постигнатия напредък и в съпоставка с другите европейски държави.

- В някои части от анализа са представени негативни хипотези за бъдещ период, при положение, че текущото развитие на показателите е благоприятно. В същото време тези хипотези не кореспондират с прогнозите на ЕК за основни макроикономически показатели. България отбелязва подобрение и по трите индикатора, надвишаващи праговете в таблото: нетната международна инвестиционна позиция, номиналните разходи за труд на единица продукция и тригодишното средно ниво на безработица, като очакванията са те да продължат да се подобряват. Подобрение се отчита и по отношение на показателя „Дълг на частния сектор“. Той намаля до 110.5% от БВП през 2015 г. спрямо 123.6% през 2014 г. и е значително под прага от 133%, като единствената година, за която има минимално превишение от 0.8%, е 2009 г. Дългът на частния сектор е категоризиран като „висок“, и по-конкретно като източник на макроикономически дисбаланс е посочена задлъжнялостта на нефинансовите предприятия. В таблото с индикатори няма праг за задлъжнялостта на нефинансовите предприятия, както и няма емпирично определено ниво на показателя, свързано с отрицателни ефекти върху инвестициите и икономическата активност.

Индикаторите от таблото, за които България е над установените прагове, не представляват прекомерни дисбаланси, които застрашават макроикономическата стабилност или развитие на страната. С оглед на продължаващата ни конвергенция с държавите от ЕС и като малка и отворена икономика, показатели като нетна инвестиционна позиция, дълг на частния сектор, е нормално да бъдат над средните за ЕС, без това да поражда затруднения за функционирането на икономиката ни, още повече, че през последните две години беше отчетено значително подобрение по тези показатели на фона на фискална консолидация и все още относително ниски нива на държавния и държавногарантирания дълг, които са системни проблеми за редица други европейски държави, някои от които оценени по-благоприятно от България. Това поставя под съмнение цялата процедура по оценяване и спазването на хоризонталния принцип за равнопоставеност на държавите-членки.

27.02.2017 г.

доц. д-р Даниела Бобева